

WPLÝW ZABAWY NA ROZWÓJ DZIECKA

Zabawa jest integralną częścią życia dziecka. Dzieci od około 2. do 6. roku życia poświęcają na nią większą część dnia. Dzięki zabawie nawiązują relację z innymi, zdobywają doświadczenia, nowe umiejętności i poznają świat. Czy kiedykolwiek zastanawialiście się, jak zabawa wpływa na rozwój dziecka?

Zabawa, jako przejaw aktywności, odgrywa istotną rolę w różnych okresach życia człowieka, a przede wszystkim w jego dzieciństwie. Zabawa może przybierać różne formy, a to, jaką z nich dziecko wybiera, jest często związane z jego wychowaniem i środowiskiem, to, w jaki sposób bawi się dziecko, może dawać wyobrażenie o jego podejściu do życia w przyszłości.

Zabawa zajmuje tak znaczną część życia dziecka, że często nie dostrzegamy jej znaczenia. Odgrywa ona ogromną rolę w następujących płaszczyznach rozwoju:

- **fizycznej:** wspomaga rozwój mięśni i sprawności manualnej oraz umożliwia wyładowanie energii, która – jeśli jest blokowana – wywołuje napięcie i rozdrażnienie;
- **społecznej:** uczy określonych form zachowania, współpracy, dzielenia się z innymi, przyjaźni oraz innych umiejętności i uczuć, bez których dziecko staje się samolubne i dominujące;
- **poznawczej:** uczy dostrzegania kształtów, kolorów, rozmiarów i struktury przedmiotów.

Możesz pomóc

U najmłodszych dzieci to ty decydujesz, poprzez wybór gier i sposobów spędzania czasu, czy kupując pierwsze zabawki. Takie zakupy powinny być dobrze przemyślane. Zabawki powinny rozwijać umiejętności dziecka. To nie oznacza, że powinny one być drogie. Równie dobrze mogą to być przedmioty codziennego użytku, stosowane w sposób niekonwencjonalny. Ważne jest aby również aktywnie uczestniczyć w grze, ponieważ dziecko odkrywa swoje otoczenie, ludzi najbliższych, a także siebie. Można stymulować mózg niemowlęcia przez codzienne gry. Jeśli zadbasz o rozwój swojego dziecka dzisiaj, może to mieć wpływ na jego sukcesy w przyszłości. Brzmi poważnie i odpowiedzialnie? Nie martw się! Zaletą rozwoju dziecka poprzez gry jest to, że wszystko odbywa się w luźnej atmosferze zabawy.

Stymulacja zmysłów przez zabawę

Podczas zabawy z dzieckiem można stymulować zmysły dotyku, słuchu i wzroku. Głaskanie, przytulanie, odkrywanie nowych tekstur i masaże stymulują zmysł dotyku. Zabawa z grzechotką lub innymi obiektami pobudza zmysł słuchu i wzroku. Wiadomo, że jeśli czegoś nie znasz, najpierw obserwujesz to z daleka, a potem zaczynasz badać poprzez dotyk, próbując dowiedzieć się, czy to wydaje dźwięk, czy nie, itp. Nasze maluchy działają tak samo – badają wszystko, co jest nowe. Takie „badania” zapewniają im nowe doświadczenia.

Zabawa pomaga dzieciom odkrywać

Fizyczna aktywność wpływa na rozwój dziecka i zrozumienie przez nie swojego ciała i przestrzeni. Rozwój zdolności psychomotorycznych w okresie

niemowlęstwa jest bardzo ważny, dlatego urozmaicaj zabawę poprzez dodatkowe atrakcje np. konkurowanie na torze przeszkód lub bawiąc się w berka na czworakach. Sprawność manualna możesz rozwijać poprzez darcie papieru lub przelewanie cieczy z jednego do drugiego naczynia. Pamiętaj, że nawet najbardziej prozaiczne czynności, mogą mieć pozytywny wpływ na rozwój umiejętności motorycznych twojego malucha.

Koordinacja ręka-oko

Koordinację ręka-oko można poprawić poprzez różnego rodzaju gry z kulkami, w zależności od wieku naszego dziecka. Małe dzieci mogą próbować łapać kolorowe kulki pływające w wannie i umieszczać je w wiaderku. Starsze dzieci mogą kopać lub rzucać kulki do wyznaczonego celu. Warto wymyślać nowe, wspaniałe wersje gier, przekonasz się wtedy, że to co jest tak skomplikowane na początku, szybko staje się proste, jak się dziecinna igraszka. Gra może również obejmować czytanie rymowanek i książek dla dzieci. Takie działania mają silny wpływ na mowę dziecka. W jaki sposób? Czytając na głos pokazujemy mu właściwy model mowy. Możesz pomóc dziecku w nauce nowych słów, czytając i pokazując mu np. części ciała, które są wymienione w książce.

Zasady dobrej zabawy

- powinna być spontaniczna – nie zmuszaj dziecka do zabawy;
- pozwól dziecku odnosić w zabawie sukcesy – wzmocni to wiarę we własne siły;
- weź pod uwagę zainteresowania dziecka – nie narzucaj dziecku zabaw ze swojego dzieciństwa, bo zwyczajnie może ich nie lubić;

- ogranicz swoją pomoc do niezbędnego minimum, by dziecko uczyło się niezależności;
- przedstawiaj jasne i zrozumiałe instrukcje – możesz też pokazać w jaki sposób wykonać daną czynność, by dziecko mogło cię naśladować;
- zabawa ma być dostosowana do wieku i predyspozycji dziecka – zbyt łatwa nie będzie stymulowała jego rozwoju, zbyt trudna może wywołać stres i zniechęcenie;
- pamiętaj o nagradzaniu dziecka pochlebnymi słowami.

Przeszkody w zabawie

- za dużo czasu spędzanego przez dziecko przed telewizorem;
- zbyt duża liczba zabawek – dziecko nie może się wtedy skupić i odpowiednio ich wykorzystać (możesz wprowadzić rotację – część zabawek schować i wymieniać je np. co tydzień. Wprowadzi to urozmaicenie potrzebne dziecku, a ty nie wydasz pieniędzy na nowe zabawki);
- zbyt duże zaangażowanie rodzica w zasady zabawy – zmniejsza to twórcze myślenie dziecka i jego niezależność;
- brak możliwości eksperymentowania.

Zabawka, ale jaka?

Każda, nawet taka która jest przedmiotem codziennego użytku. Należy jednak zawsze pamiętać, by:

- była **BEZPIECZNA**
- odpowiednia do wieku dziecka
- wpływała na różne zmysły (kolor, faktura, kształt)

- wpływała na rozwój ruchowy dziecka (zabawki na sznurkach, jeździki)
- wpływała na doskonalenie umiejętności manualnych (klocki, układanki)
- umożliwiała twórczą aktywność (plastelina, farby, kredki)

Pamiętajmy, że główną rolą zabawy jest dostarczenie dziecku przyjemności, ale też zaspokojenie potrzeby ruchu oraz działania. Najważniejszą zaletą wspólnych zabaw jest to, że dziecko ma poczucie bezpieczeństwa. Gry i zabawy pozwalają mu rozwijać relacje z ludźmi i budować więzi. Bawiąc się z dzieckiem nie tylko dbamy o jego potrzeby, ale również korzystamy z tego my sami – jeśli tylko zaufamy swojej intuicji i angażując się w zabawy z dzieckiem oderwiemy się na chwilę od codziennych spraw.

Każda zabawa podejmowana przez dziecko jest działaniem swobodnym, bezinteresownym, motywowanym wewnątrznie, rozwija się razem z dzieckiem. Mając na uwadze znaczącą rolę zabawy dla prawidłowego rozwoju dziecka należy dzieciom stwarzać warunki do zabawy, zorganizować tak dzień w przedszkolu i w domu, aby mogły swobodnie, bez ograniczeń, ingerencji osób dorosłych podejmować różne formy aktywności zabawowej.

Pamiętajmy o tym, że zabawa dla dziecka w wieku przedszkolnym jest działalnością najważniejszą, wpływającą na jego wszechstronny rozwój i niczym nie da się jej zastąpić.

Zabawa zajmuje centralne miejsce w wychowaniu przedszkolnym. Jest ona tak silną i trwałą potrzebą dziecka jak potrzeba pokarmu, ruchu, towarzystwa innych dzieci. Na zabawę i inną działalność dowolną dziecka musi się znaleźć dużo czasu w rozkładzie dnia, ponieważ w rozwoju małego dziecka są one niezbędne. Bez zabawy, bowiem oraz swobody ekspresji i spontanicznego działania nie da się wychowywać człowieka aktywnego, samodzielnego, zdolnego do inicjatywy. Prawidłowo zaspokajając potrzeby dziecka kształtuje się względnie zgodna i trwała organizacja wiedzy, uczuć,

motywów działania i reakcji. Proces ten ma miejsce od najwcześniejszych lat życia i ma wpływ na życie psychiczne i prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie.

Dorośli powinni zrozumieć, że (cytując za A. Brzezińską)

„dziecko nie bawi się, dlatego, że jest dzieckiem, ale bawi się, dlatego, by stać się dorosłym”.